

SÈRIE 1**Exercici 1** (3 punts)

1.1. L'enfocament és l'acte d'aconseguir nitidesa sobre l'objecte que volem mostrar, modificant per fer-ho la distància focal de la camera; l'enquadrament és la selecció de l'espai físic que volem que aparegui reflectit a la imatge final, situant-lo dins dels paràmetres de l'objectiu. (1 punt)

1.2. L'aire és l'espai buit que amb una funció narrativa determinada es deixa al voltant dels objectes/personatges que surten al fotograma de una pel·lícula. Per exemple quan un personatge camina cap a la dreta l'habitual és que l'aire el tingui en aquesta mateixa direcció, significat l'espai que encara li queda per recórrer.(1 punt)

1.3. Un objectiu de tipus zoo és aquell que té una distància focal variable, i serveix per enfocar objectes a diferents distàncies focals sense haver de canviar la òptica. (1 punt)

Exercici 2 (7 punts)**OPCIÓ A**

2.1. Es tracta de dibuixar una sèrie de 10 plans que expliquin una història. No s'ha de valorar tant la qualitat dels dibuixos com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar els tipus de plans que donen continuïtat a l'acció. A sota de cada dibuix l'alumne ha d'identificar correctament de quin tipus de pla es tracta, bé amb el nom complet o amb les abreviatures habituals: GPG, PG, PM, PA, PP, PD. És molt important i es valorarà que tots els fotogrames tinguin les mateixes dimensions, donat que es tracta d'un guió il·lustrat, no pas d'una pàgina de còmic. En el cas dels dos plans picat i contrapicat l'alumne ha de ser capaç de mostrar de manera prou evident el trencament de la perspectiva horitzontal i fer un dibuix del rostre del fotògraf vist des de baix, i un dibuix del rostre de la model vist des de dalt.

2.2. La **falta de ràcord**, consisteix en la variació de qualsevol dels elements visuals que apareixen al fotograma, com ara fer desaparèixer alguna cosa, o afegir un element nou que en el pla anterior no hi era.

El **salt d'eix**, en anglès *crossing the line*, és un error que consisteix en la inversió sobtada i injustificada de l'angle de visionat que té l'espectador de la pel·lícula. Per exemple, si en un diàleg apareixen seguits dos plans dels personatges que parlen mirant en la mateixa direcció.

Es valorarà la capacitat de l'alumne de mostrar gràficament en què consisteixen aquest errors.

OPCIÓ B

2.1. Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de la imatge proporcionada i la corresponent argumentació. Es previsible que l'alumne/a no podrà desenvolupar – o ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'un anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació. Cal pressuposar també que l'alumnat d'aquesta matèria pot no haver tingut una formació sistemàtica o completa sobre la Història de la Fotografia.

Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, encara que l'anàlisi no sigui del tot precís.

A tall de referència i context:

*Composició: Les nocions bàsiques sobre la composició d'una imatge és molt important per a qui es situa darrera d'una càmera fotogràfica. La comprensió dels conceptes tècnics com ara el volum, plans i textura, entre altres, permetran construir millors fotografies i compondre imatges. Estem davant d'una composició naturalista, on l'autor no ha fet cap modificació a l'objecte de la seva obra, ha treballat l'enquadrament per tal que el pes visual recaigui en la que la part central i més important de la fotografia: el mur de pedra de fang que dona títol a l'obra. La terra resseca a la part inferior i el cel buit de núvols a la superior serveixen de marc a la paret que s'allunya del punt de vista de l'espectador fins a perdre's en un punt de fuga al marge esquerre de la imatge.

*Simplicitat/complicitat: Podríem dir que es tracta d'un apunt del natural, d'una fotografia de paisatge que centra tota la seva capacitat d'evocació estètica en la capacitat del fotògraf d'aconseguir la composició i l'enquadrament precisos sense necessitat, ni capacitat, d'intervenir sobre l'objecte fotografiat. No hi ha artificis ni models, ni modificació alguna sobre objecte de la imatge, simplement la mirada neta i pura de l'artista.

*Plans: La simplicitat de l'objecte fotografiat ens porta a observar un únic pla de lectura, un pla horitzontal que atrapa i transporta la mirada de l'espectador de dreta a esquerra de la imatge fins a perdre's a l'horitzó, on la muralla, el cel i el camp coincideixen.

*Angle: Estem davant d'un angle recte, tot i que podem observar una lleugera modificació de la pressa de la imatge respecte a la alçada del fotògraf, ja que tot i mantenir l'horitzontalitat es situa aparentment uns centímetres per sota de la mirada d'un observador parat dret, per tal de perdre de vista el possible paisatge que s'amaga rera del mur i a la vegada destacar la solidesa, impenetrabilitat, i aparent continuïtat infinita d'aquest.

*Textura: Tant el cel com la terra apareixen pràcticament nets, sense núvols el primer, i pràcticament buit de pedres i vegetació el segon. La càrrega de la textura recau doncs en el mur, configurat per centenars de pedres de fang totes i cadascunes d'elles aparentment iguals, però totes i cadascunes d'elles singulars i diferents, amb imperfeccions i rugositats que les fan úniques dins d'un conjunt homogeni. La successió de línies horitzontals que marca la construcció del mur ajuda a remarcar la lectura cap al punt de fuga. L'abrasadora horitzontalitat només es veu trencada per les línies inclinades que representa la filera superior de pedres que corona el mur.

*Il·luminació: També aquí s'imposa la naturalitat, ja que aparentment es tracta d'un imatge presa aprofitant la llum natural, sense l'ajut de cap mena de focus o altres il·luminacions artificials. D'altra banda, el fotògraf ha buscat notòriament un moment del dia en que la posició del sol li permetés obtenir la imatge sense la presència gairebé d'ombres.

2.2. Es tracta d'una fotografia analògica. La imatge està captada en temps real, i no ha sofert cap tipus de modificació ni procés de muntatge. No es fa evident cap tipus de reproducció que suposi per part del fotògraf una posada en escena prèvia, ni pel que fa a la escenografia, ni tampoc en la presència de cap element viu, animal o humà. Ens mostra un paisatge sobre el qual l'autor no sembla haver imposat cap alteració ni artística ni tècnica més enllà del descens del punt de vista, ja que com indica l'alçada del mur la fotografia ha estat feta amb el trípede lleugerament abaixat en la línia horitzontal a aproximadament un metre del terra.

Tampoc no hi ha cap mena de manipulació posterior a la pressa de la fotografia, com ara un fotomuntatge o alteració del negatiu en laboratori. Segurament l'autor volia fugir de qualsevol artifici, tant de moda entre els creadors contemporanis de la dècada anterior, i acostar-se més a les noves tendències naturalistes de postguerra.

SÈRIE 4**Exercici 1**

1.1. TIFF: És un arxiu sense comprimir i fiable. És un format en mapa de bits que pot ser llegit i intercanviat, sense cap problema, per qualsevol plataforma, ja sigui Mac o PC. El TIFF és també una opció molt recomanable si es desitja incloure la imatge dins d'un text generat amb un processador. Té l'inconvenient d'ocupar bastant espai, cosa que redueix les possibilitats de enviar-lo via internet. Tot i així permet una lleugera compressió (LZW). És molt utilitzat en autoedició.

JPG o JPEG: És un dels més populars entre els usuaris no professionals de la imatge digital (és l'arxiu més utilitzat per als qui envien imatges a través d'internet). Permet graus elevats de compressió, redueix la mida de l'arxiu a una dècima part (1:10), però això afecta notablement la qualitat de la imatge alhora de descomprimir-la. Utilitzat a nivells mínims de compressió la pèrdua de qualitat és quasi imperceptible.

GIF: És el format més utilitzat per il·lustrar pàgines *web*. Comprimeix la mida de l'arxiu a una tercera o quarta part. Produeix una certa pèrdua de qualitat respecte als formats més estables. Aquest format tant sols s'utilitza per transmetre imatges per internet i mai s'ha de fer servir per imprimir-les o publicar-les. (1 Punt)

1.2. La relació correcte seria: (1 Punt)

A) Ull de peix	4) Deforma la imatge
B) Gran angular	3) Exagera la perspectiva
C) Objectiu normal (50mm)	1) No deforma la perspectiva
D) Teleobjectiu	2) Redueix la profunditat de camp

1.3. La resolució que s'obté enregistrant a baixa resolució és suficient per visionar fotos en la pantalla de l'ordinador, rebre-les per internet o enviar-les per e-mail. També es poden imprimir en un paper, sense perdre massa detall, sempre i quan la mida del paper sigui reduïda. Per tant aquests compressors resulten molt útils per certs usos comercials, com per exemple: fer fotografies de carnet, per bases de dades, o per les fotografies que s'inclouen en els anuncis classificats, etc. (1 punt)

Exercici 2**OPCIÓ A**

2.1. (2 punts)

El fotograma 1 correspon a un pla mitjà. El fotograma 2 correspon a un pla general. El dibuix del primer pla ha de mostrar clarament el rostre d'un dels tres personatges que apareixen a la imatge. El dibuix del pla detall pot mostrar una petita part de qualsevol dels objectes o persones, com per exemple les mans del pianista en el teclat, l'ampolla o les copes, o els ulls d'un dels personatges.

2.2. (1 punts)

Es tracta del anomenat salt enrere o *flash-back*. Una tècnica narrativa que trasllada els personatges o la història al passat per tal d'explicar una acció anterior que té una importància clau en el relat que se ens explica. El recurs visual més habitual per donar pas al salt enrere és el fos encadenat.

2.3. (4 punts)

El gènere cinematogràfic és la manera de classificar les pel·lícules segons les seves característiques formals i/o de contingut. Cada pel·lícula es pot adscriure a un o altre gènere determinat segons els seus elements narratius, l'època en que es situa l'acció, l'argument, els símbols, la base temàtica, el major o menor grau de ficció i versemblança, l'enfocament, la tècnica, el plantejament, el desenvolupament, la resolució i la intenció dramàtica.

El corpus clàssic dels gèneres cinematogràfics inclou bàsicament els següents:

- *De l'Oest/Western
- *Bèl·lic
- *Negre
- *Romàntic
- *Comèdia
- *Drama
- *Suspens
- *Històric
- *Musical
- *Terror
- *Ciència ficció
- *Aventures
- *Acció
- *Fantàstic
- *Policíac
- *Eròtic
- *Pornogràfic
- *Infantil
- *Religiós
- *Polític

Els alumnes poden confondre alguns gèneres amb el que es coneix com a subgènere dintre d'un gènere concret, així podrien referir-se a la comèdia romàntica, al cinema de gàngsters o arts marcial. El criteri de correcció en aquest cas serà donar la resposta com bona si a la descripció de les seves característiques i queden clars els conceptes.

OPCIÓ B**2.1. (3 punts)**

Aquesta terminologia fa referència a la angulació i situació de la càmera respecte a la imatge filmada; així doncs podem parlar de:

Pla picat: Es tracta del pla on la càmera està situada pel damunt de la imatge filmada; narrativament es fa servir per empètir el personatge o objecte filmat, amb la intenció d'indicar indefensió o inferioritat. En altres casos, com a l'esport, serveix per aclarir millor una situació que es desenvolupa sobre un terreny de joc, ja que dona una perspectiva més clara de la situació.

Pla contrapicat: Es tracta del pla on la càmera està situada per sota de la imatge filmada; narrativament serveix per engrandir el personatge o objecte filmat amb la intenció d'indicar amenaça o superioritat.

Contraplà: Es tracta del pla rodat des de l'extrem oposat 180 graus a la situació on es troba la càmera en el pla immediatament anterior; narrativament serveix per contextualitzar l'objecte rodat i indicar exactament la situació en la que es troba mostrant-nos els personatges o objectes que hi ha al seu davant.

Exemple de pla picat

Exemple de pla contrapicat

Exemple de contraplà

2.2. (2 punts)

*Tall: la més habitual, es tracta d'unir sense cap efecte dos fragments de pel·lícula.

*Encadenat: superposició de dues imatges diferents, una imatge es difumina al mateix temps que la següent es va definint.

*Fosa: desaparició total de l'imatge fins un valor cromàtic uniforme, habitualment el negre.

*Cortineta: desplaçament horitzontal o vertical de la següent imatge que fa desaparèixer l'anterior.

*Escombrat: vertiginosa panoràmica que desenfoca el primer grup d'imatges i dona pas a un altre.

*Iris: simulació de desaparició de la imatge anterior pel tancament del diafragma de la càmera.

Els alumnes poden identificar d'altres tipus de transicions fruit de les noves eines d'edició i postproducció.

2.3. (2 punts)

El salt d'eix consisteix en l'inversió sobtada i injustificada de l'angle de visionat que té l'espectador de la imatge; amb aquesta inversió la sensació que reb l'espectador és de desconcert, donat que es trenca la continuïtat espacial. En aquest cas es tracta només de situar als personatges a l'inrevés de com estan al fotograma, és a dir, com si estiguessin reflectits en un mirall. L'efecte seria com si el jugador tirés la pilota a porta però el porter estigués situat en el mateix joc que el tirador.

SÈRIE 5**Exercici 1 (3 punts)**

1.1. El **chroma key** és l'efecte especial que consisteix en inserir en un fons virtual una imatge provinent d'una font de vídeo diferent. L'efecte es realitza establint un color (chroma) com a clau (key) que dona entrada a la imatge provinent de l'altra font de vídeo. Habitualment per fer aquest efecte s'utilitza el color blau o verd, de tal manera que a la taula de mescles es detecta el color de base i es reomple tot el que està en aquest color amb la imatge que volem inserir. L'exemple més habitual de l'ús televisiu del chroma key és l'espai del temps, en el qual el presentador o presentadora real s'enregistra en un fons blau o verd que a la taula de mescles és substituït pels mapes o imatges de previsions. (1 punt)

1.2. La fosa és el recurs cinematogràfic o televisiu que consisteix a fer aparèixer o desaparèixer gradualment les imatges de la pantalla per superposició creixent o decreixent amb una imatge de color negre; mentre que l'encadenat és un recurs televisiu que consisteix a fer aparèixer o desaparèixer gradualment les imatges de la pantalla per subexposició creixent o decreixent de dos plans. (1 punt)

1.3. La Televisió Interactiva és aquella que ofereix a l'espectador continguts multimèdia que el receptor pot modificar en temps real, com ara vídeo a la carta, compres electròniques o videojocs en línia. La TV Interactiva permet a l'espectador convertir-se en participant actiu, si bé que limitat, dels programes que està veient ja sigui concursant des de casa, opinant, participant en enquestes, etc... (1 punt)

Exercici 2 (7 punts)**OPCIÓ A****2.1. (4 punts)**

Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de la imatge proporcionada i la corresponent argumentació. Es previsible que l'alumne/a no podrà desenvolupar – o ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'un anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació. Cal pressuposar també que l'alumnat d'aquesta matèria pot no haver tingut una formació sistemàtica o completa sobre la Història de la Fotografia.

Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, encara que l'anàlisi no sigui del tot precís.

A tall de referència i context:

-Ordre de lectura i recorreguts visuals: la imatge es centra en l'acció d'un violinista tocant el seu instrument. De fet, l'important no és qui executa l'obra, ja que el fotògraf ens oculta a l'ombra mitja cara de l'artista, sinó la mateixa execució de la peça. Bragaglia posa èmfasi en el moviment constant de les mans sobre les cordes i l'arc. La lectura és clarament vertical, ja que va de la cara del artista desconegut cap a baix, passant per les diferents mans que interpretant la música. En primer pla tenim les cordes i l'arc, en segon pla, malgrat que borroses, les mans, i finalment en un tercer pla de lectura el violinista. Al fons un decorat negre, potser unes cortines, sense cap pes visual.

-Estructura dels elements que componen la imatge: es tracta d'una estructura totalment clàssica on l'element principal a destacar es situat pel fotògraf just en el centre de la imatge. Artista i instrument reben tot el pes de la composició sense cap element aliè que distregui la mirada.

-Valoració cromàtica: es tracta d'una fotografia en blanc i negre que fa servir aquesta gamma cromàtica expressament per reforçar l'idea de naturalisme i situació espontània (optar pel blanc i negre l'any 1913 ja indicava una voluntat creativa, ja que des de 1907 era factible la fotografia industrial a color). La gamma de grisos permet establir diferents plans de comprensió, destacant l'encreuament de les cordes fixes i estables, perfectament definides, amb l'arc en constant moviment.

-Textures: podrien destacar bàsicament tres tipus principals de textures. La primera és la de les cordes i l'arc que desprenen una mena de brillantor que les fa coprotagonistes de l'instant. La segona textura destacable seria la de les mans borroses i indefinides, que semblen tenir una vida pròpia, contrastant vivament amb la total quietud del rostre i cos de l'artista i de la caixa de l'instrument. L'última seria la del fons de la fotografia on es fonen el vestit fosc del músic amb les cortines que li serveixen de decorat.

2.2. (3 punts)

Es tracta d'una fotografia analògica. El fet de poder observar quatre mans i un arc en moviment ens indica clarament que l'autor a utilitzat la tècnica del **fotomuntatge** per aconseguir superposar diversos instants diferents de la mateixa acció. L'autor, un dels precursors d'aquesta tècnica, utilitza el procediment fotogràfic de superposar diferents negatius, en la intenció de mirar de captar l'idea del moviment i mirar de transmetre-la a l'espectador. D'aquesta manera s'aconsegueix destacar precisament aquelles parts d'un objecte o persona que durant la realització de successives fotografies varien de posició, en aquest cas les mans i l'arc, mentre que el cos del artista i la caixa de l'instrument semblen completament quiets. L'ús del fotomuntatge va ser en els inicis de la fotografia la principal forma de creació artística dels fotògrafs que volien anar més enllà del retrat naturalista de la realitat. D'aquesta manera es sacrificava versemblança per guanyar expressivitat.

OPCIÓ B**2.1. (4 punts)**

Es tracta de dibuixar una sèrie de 12 fotogrames que resumeixi l'acció. No s'ha de valorar tant la qualitat dels dibuixos com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar els tipus de plans que donen continuïtat a l'acció. A sota de cada dibuix l'alumne ha d'identificar correctament de quin tipus de pla es tracta, bé amb el nom complert o amb les abreviatures habituals: GPG, zenital, PG, PM, PA, contrapicat, PP, PD. És molt important i es valorarà que tots els dibuixos tinguin les mateixes dimensions, donat que es tracta d'un guió il·lustrat, no pas d'una pàgina de còmic.

2.2. (3 punts)

Els diferents moviments de càmera que recull Gerald Millerson en el seu clàssic manual són:

- *Panoràmica horitzontal de seguiment
- *Panoràmica horitzontal de reconeixement
- *Panoràmica horitzontal interrompuda
- *Panoràmica horitzontal en escombrat
- *Panoràmica vertical (amunt o avall)
- *Travelling *avante*
- *Travelling *retro*
- *Travelling transversal (cranc)
- *Moviment del braç d'una grua (dolly) estàtica
- *Moviment del braç d'una grua (dolly) mòbil

A aquesta enumeració de Millerson podem afegir els moviments amb *steady cam*, bases robotitzades i la grua de cap calent guiada amb *joystick*.

Els diferents exemples poden ser ben diversos: la sensació de nàusea que es pot resoldre amb una panoràmica horitzontal en escombrat a gran velocitat; sensació de pèrdua de coneixement amb una grua de braç mòbil caient a terra; emoció, expectació, augment de l'interès que s'aconsegueixen amb una panoràmica vertical cap amunt, en canvi la panoràmica vertical cap avall proporciona decepció, tristesa o examen crític; etc.